

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 84/16
V Lucemburku dne 6. září 2016

Rozsudek ve věci C-182/15
Aleksi Petruhin

Členský stát není povinen poskytnout každému občanovi Unie, který se pohyboval na jeho území, stejnou ochranu před vydáním, jakou poskytuje vlastním státním příslušníkům

Dotyčný členský stát nicméně musí před vydáním upřednostnit výměnu informací s členským státem původu a umožnit mu požádat o předání občana pro účely stíhání

Po Alexeji Petruhinovi, estonském státním příslušníkovi, bylo vyhlášeno pátrání zveřejněné na internetových stránkách Interpolu. Dne 30. září 2014 byl zadržen ve městě Bauska (Lotyšsko) a poté byl vzat do předběžné vazby. Dne 21. října 2014 požádalo Rusko lotyšské orgány o vydání A. Petruhina. Tato žádost uváděla, že bylo zahájeno trestní stíhání A. Petruhina a ten měl být vzat do vazby pro pokus spáchání trestného činu nakládání s velkým množstvím omamných látek v organizované skupině. Podle ruských předpisů je za tento trestný čin stanoven trest odnětí svobody na 8 až 20 let.

Státní zastupitelství Lotyšska vyhovělo žádosti o vydání A. Petruhina do Ruska. A. Petruhin se nicméně domáhal zrušení tohoto rozhodnutí z důvodu, že podle dohody o právní pomoci a právních vztazích uzavřené mezi pobaltskými zeměmi požívá A. Petruhin v Lotyšsku stejných práv jako lotyšský státní příslušník a že s ohledem na to, že lotyšské právo v zásadě zakazuje vydávání vlastních státních příslušníků a tento členský stát v souladu s dohodou uzavřenou s Ruskem nevydává do této země své státní příslušníky, mělo Lotyšsko povinnost jej chránit před neoprávněným vydáním.

Augstākā tiesa (Nejvyšší soud, Lotyšsko) zdůrazňuje, že ani lotyšské právo, ani žádná mezinárodní dohoda uzavřená Lotyšskou republikou zejména s Ruskem či s dalšími pobaltskými zeměmi nestanoví omezení pro vydání estonského státního příslušníka do Ruska. Podle těchto mezinárodních dohod je ochrana před takovým vydáním stanovena pouze pro lotyšské státní příslušníky. Nicméně nedostatečná ochrana občanů Unie před vydáním poté, co se přemístili do jiného členského státu, než jakého jsou státními příslušníky, by mohla být v rozporu s právem občanů Unie na ochranu, která je rovnocenná s ochranou, které požívají tuzemští státní příslušníci.

Za těchto okolností se lotyšský Nejvyšší soud dotázal Soudního dvora, zda pro účely použití dohody o vydávání uzavřené mezi členským státem a třetí zemí se státní příslušníci jiného členského státu mohou s ohledem na zásadu zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti a svobodu pohybu a pobytu občanů Unie dovolávat pravidla, které zakazuje vydání tuzemských státních příslušníků. Lotyšský Nejvyšší soud se rovněž tázal, zda musí dožádaný členský stát (tzn. členský stát, který obdržel od třetí země žádost o vydání státního příslušníka jiného členského státu, v projednávaném případě Lotyšsko) ověřit (a případně podle jakých kritérií), že vydání nebude mít nepříznivý dopad na práva chráněná Listinou základních práv Evropské unie.

Soudní dvůr v dnešním rozsudku nejprve připomněl, že A. Petruhin, estonský státní příslušník, využil jako občan Unie svého práva volného pohybu v Unii tím, že se přemístil do Lotyšska, takže jeho situace spadá do oblasti působnosti Smluv, a tedy do působnosti zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti.

Dotčená vnitrostátní pravidla pro vydávání zavádějí rozdílné zacházení v závislosti na tom, zda je dotyčná osoba tuzemským státním příslušníkem nebo příslušníkem jiného členského státu. Ve

skutečnosti mají za následek neudělení ochrany před vydáním, které požívají tuzemští státní příslušníci, státním příslušníkům jiných členských států, jako je A. Petruhhin. Tím mohou taková pravidla ovlivnit svobodu pohybu státních příslušníků, jako je A. Petruhhin, v Unii, a představují tedy omezení svobody pohybu.

Takové omezení svobody pohybu osob může být odůvodněno pouze tehdy, když se zakládá na objektivních hlediscích a je přiměřené cíli legitimně sledovanému vnitrostátním právem.

Na cíl zabránit nebezpečí beztrestnosti osob, které spáchaly trestný čin, musí být nahlíženo tak, že má legitimní charakter v unijním právu.

Vydání je postupem, který směřuje k boji proti beztrestnosti osoby, která se nachází na území jiného státu než státu, na jehož území trestný čin údajně spáchala. Je-li nevydání státních příslušníků obecně vyrovnáno možností dožádaného členského státu stíhat vlastní příslušníky za závažné trestné činy spáchané mimo jeho území, je tento členský stát zpravidla nepřislušný k rozhodnutí o takových činech, když ani pachatel, ani domnělá oběť trestného činu nemá státní příslušnost tohoto státu. Vydání tudíž umožňuje zabránit tomu, aby trestné činy spáchané na území státu osobami, které z něj uprchnou, zůstaly nepotrestány.

V této souvislosti se jeví vnitrostátními pravidla, která umožňují vyhovět žádosti o vydání za účelem stíhání a rozhodnutí v třetí zemi, ve které měl být spáchán trestný čin, jako vhodná pro dosažení sledovaného cíle.

Při neexistenci pravidel unijního práva upravujících vydávání mezi členskými státy a třetí zemí je však třeba použít všechny mechanismy spolupráce a vzájemné pomoci z trestní oblasti podle unijního práva, aby byli státní příslušníci Unie ochráněni před opatřeními, která by je mohla zbavit práv volného pohybu a pobytu, při současném boji proti beztrestnosti za trestné činy.

Je tedy třeba **upřednostnit výměnu informací** s členským státem, jehož je dotčená osoba státním příslušníkem, s cílem **poskytnout orgánům tohoto členského státu, pokud jsou příslušné podle vnitrostátních právních předpisů ke stíhání této osoby za činy spáchané mimo státní území, možnost vydat evropský zatýkací rozkaz za účelem stíhání**. Spoluprací tímto způsobem s členským státem, jehož je dotčená osoba státním příslušníkem, a upřednostnění tohoto zatýkacího rozkazu před žádostí o vydání, jedná hostitelský členský stát způsobem méně poškozujícím výkon práva volného pohybu a přitom v co největší možné míře zabraňuje riziku, že stíhané protiprávní jednání zůstane nepotrestáno.

Kromě toho Soudní dvůr uvedl, že podle Listiny nesmí být nikdo vystěhován, vyhoštěn ani vydán do státu, v němž mu hrozí vážné nebezpečí, že by mohl být vystaven trestu smrti, mučení nebo jinému nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu. Z toho vyplývá, že **disponuje-li příslušný orgán dožádaného členského státu poznatky, které svědčí o skutečném nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení s osobami v dotčené třetí zemi, je povinen existenci tohoto nebezpečí posoudit při rozhodování o vydání osoby do této země**.

Za tímto účelem musí příslušný orgán dožádaného členského státu vycházet z objektivních, spolehlivých, přesných a řádně aktualizovaných údajů. Tyto údaje mohou vyplývat zejména z mezinárodních soudních rozhodnutí, jako jsou rozsudky Evropského soudu pro lidská práva, ze soudních rozhodnutí dotčené třetí země a z rozhodnutí, zpráv a dalších dokumentů vydaných orgány Rady Evropy nebo v rámci systému Organizace spojených národů.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499